

PSIHOLOGA

AMATA APRAKSTS

Amats izglītības psihologs
Profesijas kods 244503

Nodarbinātības apraksts

1. Vispārīgie noteikumi.

1.1. Izglītības psihologs strādā ar LR Izglītības likumu, ANO Bērnu tiesību konvenciju, šiem noteikumiem, Psihologu Ētikas kodeksu un citiem normatīvajiem dokumentam.

1.2. Profesijas standarts, kas apstiprināts ar IZM 2002. gadā 6.jūnijā Rīk. Nr. 351.

Izglītības psihologs tiek iecelts un atbrīvots no amata noteiktā kārtībā no personu skaitā, ar augstāko psiholoģisko izglītību vai ar sagatavošanu augstākas psiholoģiskas izglītības bāzē ar piešķirto kvalifikāciju "Praktiskais psihologs".

1.3. Izglītības psihologs pakļaujas direktoram.

2. Pienākumi

Izglītības psihologs pēc sava amata izpilda sekojošus pienākumus:

2.1. Rūpējas par personības psihisko veselību, veidojot attīstošu, psiholoģiski komfortu vidi.

2.2. Palīdz bērnam sevi labāk saprast, pilnveidot saskarsmes iemaņas, psiholoģiski sagatavoties patstāvīgajai dzīvei, saglabāt pašcieņu un cerību pat grūtos personīgās dzīves brīžos.

2.3. Vada preventīvo darbu starp bērniem, jauniešiem, vecākiem, pasniedzējiem. Vada konsultācijas darbu. Plāno un organizē proforientācijas izpēti un profkonsultācijas. Nodrošina psihoprofilaktisko darbu. Noteic cilvēkus, kuri atrodas psiholoģiskā riska zonā.

2.4. Vada regulārus monitoringus ar mērķi kontrolēt psiholoģiskas attīstības gaitu. Noteic cilvēkus, kuriem nepieciešama psiholoģiska palīdzība, izpilda to uzskaiti un kontroli.

2.5. Izpilda darbu saistītu ar bērnu spēju attīstību, personības psiholoģiskās kultūras veidošanu, adekvātu savstarpējo attiecību apmācību, lietišķo un starppersonību konfliktu risināšanu, palīdzības sniegšanu ekstremālās situācijās.

2.6. Veic nepieciešamos psiholoģiski – pedagoģiskos pētījumus, rezultātu apstrādāšanu, psiholoģisko slēdzienu un rekomendāciju sagatavošanu.

2.7. Vada psihodiagnostisko darbu, piedalās bērnu, pusaudžu un jauniešu padziļinātā izpētē, iesaistot darbu defektologus, ārstus, juristus un citus specialistus pievēršanu.

2.8. Veido datu bāzi par zinātniski un prāktiskās psiholoģijas sasniegumiem, pedagogu, bērnu psiholoģisko izpēti izmantojot jaunas diagnosticēšanas metodikas.

2.9. Savas kvalifikācija saglabāšanai psihologam ir nepieciešama psiholoģiskā tālākā izglītība (ieskaitot sevī piedalīšanās praktiskās un profesionālās semināros, kursos, lekcijas un kā arī piedalīšanās supervīzijās).

3. Tiesības

3.1. Psihologam ir tiesības piedalīties to pedagoģiski medicīnisko komisiju sēdēs, uz kurām tiek nosūtīti viņa skolas skolēni.

3.2. Ja psihologa rīcībā nav, noteikumos norādīto prasībām atbilstošo psihodiagnostisko līdzekļu, tad viņš ir tiesīgs atteikties veikt bērnu izpēti līdz brīdim, kamēr tos būs iespējams iegādāties. .

3.3. Veikt psiholoģisko konsultāciju un bērna individuālo diagnostiku tikai speciāli šim nolūkam iekārtotā kabinetā.

3.4. Psihologam nav jāpilda tie administrācijas rīkojumi, kuri nav ietvērti psihologa darba pienākumos.

3.5. Saņemt informāciju un konsultācijas no skolas medicīniskajiem darbiniekiem par skolēnu veselības stāvokli.

- 3.6. Kvalifikācijas paaugstināšanas kursu un semināru apmeklēšana.
- 3.7. Iniciēt un piedalīties pedagoģisko inovāciju, lēmumu, priekšlikumu, apmācošo programmu, testu metodiku psiholoģiskajā ekspertīzē.
- 3.8. Uz aizsardzību no nepamatotas iejaukšanas savā profesionālajā darbībā.
- 3.9. Sniegt pasniedzējiem un skolēniem, obligātus rīkojumus, kas neparsniedz skolas vadības atļautās robežas.
- 3.10. Izsaukt vecākus, un veikt ar tiem plānos un programmās paredzēto darbu.

4. Psihologa darba veidi.

Pienākumi un uzdevumi

Dažādu psiholoģijas nozaru psihologu pienākumi un uzdevumi ir līdzīgi, atšķiras šo uzdevumu veikšanai izvēlētās metodes, izpētes priekšmeti (personības iezīmes, intelektuālās spējas u.c.) un objekti (indivīds, grupa un/ vai organizācija). Izvēli nosaka katras psiholoģijas nozares teorijas un prakse.

Darba veidi	Uzdevumi
1. Psiholoģiska izpēte un izvērtēšana (indivīda, grupas un/ vai organizācijas)	1.1. Noteikt izpētes mērķi. 1.2. Izvēlēties atbilstošas izpētes metodikas, sastādīt izpētes plānu. 1.3. Veikt datu ievākšanu, apstrādi, analīzi un interpretāciju. 1.4. Noformēt iegūto izpētes rezultātus un secinājumus. 1.5. Pārrunāt un izskaidrot gūtās atziņas klientam saprotamā veidā.
2. Psiholoģiskā konsultēšana (indivīda, grupas un/ vai organizācijas)	2.1. Ievākt un precizēt informāciju par problēmu. 2.2. Noteikt konsultēšanas mērķi un izstrādāt konsultāciju plānu. 2.3. Izvēlēties atbilstošas konsultēšanas metodes. 2.4. Vadīt konsultēšanas procesu. 2.5. Pārrunāt un izskaidrot klientam konsultēšanas procesu un tā rezultātus.
3. Psiholoģiskas adaptācijas un attīstības veicināšana	3.1. Precizēt informāciju par problēmu (izvērtēt dezadaptācijas iemeslus). 3.2. Noteikt adaptācijas vai attīstības veicināšanas programmas mērķi un plānu. 3.3. Sadarboties ar citiem programmā iesaistītajiem speciālistiem. 3.4. Realizēt programmu. 3.5. Novērtēt izmaiņas.
4. Profesionālā izaugsme	4.1. Piedalīties zinātniskajās un zinātniski praktiskajās konferencēs, semināros,ursos, treniņos. 4.2. Sekot jaunumiem profesionālajā literatūrā. Piedalīties pārraudzības (supervizijas) nodarbībās un personīgā psihoterapijā
5. Zinātniskā pētījuma veikšana psiholoģijā	5.1. Noteikt pētījuma problēmu un mērķi. 5.2. Formulēt tematu un analizēt zinātnisko literatūru. 5.3. Formulēt pētījuma hipotēzi vai pētījuma jautājumu. 5.4. Izvēlēties pētījuma metodes, shēmu (dizainu), izlasi un izstrādāt plānu. 5.5. Ievākt datus 5.6. Apstrādāt, analizēt un interpretēt datus. 5.7. Noformēt rakstiski pētījuma rezultātus un secinājumus un tos prezentēt.

6. Psiholoģiskās izpētes datu bāzes veidošana	6.1. Saglabāt un sistematizēt psiholoģiskās izpētes materiālus. 6.2. Ievērojot konfidencialitāti un brīvprātības principu, sagatavot psiholoģiskās izpētes materiālus Latvijas kopīgo datu bāzes veidošanai (piemēram, testu standartizācijai).
---	--

5. Atbildība

5.1. Psihologs ir atbildīgs direktora priekšā:

- par pienākumu neizpildi vai nepietiekošo izpildi
- par iekšējās darba kartības un noteikumu pārkapšanu
- par mantas, ierīču un citu materiālo vērtību, nodoto izmantošanai profesionālā darbībā, saglabāšanu

5.2. Psihologs ir atbildīgs par psiholoģiskās izpētes materiālu konfidencialitāti. Psihologs nedrīkst izpaust profesionālus noslēpumus par pētāmo bērnu.

5.3. Psihologs nedrīkst iepazīstināt citu profesiju pārstāvjus ar psihodiagnostikas līdzekļiem un ļaut viņiem testēt bērnus.

5.4. Ja skolēnam rodas konfliktsituācijas ar citām iestādēm, un tās pieaicina psihologu problēmu risināšanai, tad tas darāms saskaņā ar psihologa darba ētiku.

5.5. Izmantot bērna psiholoģiskās izpētes rezultātus tikai viņa interesēs.

6. Darbam nepieciešama kompetence

Mācību un audzināšanas iestādēs psihologi var pieņemt darbā vai pagarināt darba līgumu, ja viņam ir valsts atzīts (akreditētas augstskolas) diploms par psihologa akadēmisko izglītību un profesionālo kvalifikāciju (psihologs psihologs-praktiķis).

7. Ierobežojumi

7.1 Psihologs nedrīkst strādāt par to priekšmetu skolotāju, kuros tiek liktas atzīmes vai balles un tajā mācību iestādē un klasē, kurā psihologa pienākumus.

7.2 Psihologs drīkst izmantot savas prakses konkrētos piemērus tikai anonīmā veidā.